

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

INT/744
**"Enkeltmandsselskaber med
begrænset ansvar"**

Bruxelles, den 10. september 2014

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs

UDTALELSE

om

**Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om enkeltmandsselskaber med
begrænset ansvar**

COM(2014) 212 final – 2014/0120 (COD)

Ordfører: **Oliver Röpke**

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 16. april og den 6. maj 2014 under henvisning til artikel 50 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

"Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om enkeltmandsselskaber med begrænset ansvar"

COM(2014) 212 final – 2014/0120 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 15. juli 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 501. plenarforsamling den 10.-11. september 2014, mødet den 10. september 2014, følgende udtalelse med 127 stemmer for, 50 imod og 15 hverken for eller imod:

*

* *

1. **Konklusioner og anbefalinger**

- 1.1 Kommissionens forslag om et direktiv om enkeltmandsselskaber med begrænset ansvar (Societas Unius Personae – SUP)¹ har til formål at lette SMV'ers aktiviteter på tværs af grænserne. I sin nuværende udformning mener EØSU, at direktivet bør videreudvikles, eftersom det indeholder en række (alvorlige potentielle) risici for seriøs forretningsvirksomhed i det indre marked og for kreditorernes, forbrugernes og arbejdstagernes interesser. EØSU anbefaler derfor indtrængende, at Kommissionen tager hensyn til og gennemfører de anbefalinger, udvalget har formuleret i nærværende forslag.
- 1.2 Det valgte retsgrundlag (artikel 50 i TEUF) er ikke overbevisende og har tilsyneladende først og fremmest til formål at omgå kravet om enstemmighed i Rådet og afværge, at det – lige som det europæiske private selskab (SPE) – bliver en fiasko. Selv om SUP formelt skal forankres i de nationale retssystemer som alternativ selskabsform, bliver de væsentlige karakteristika ved SUP tydeligt fastlagt gennem overnational lovgivning. Den rette hjemmel ville derfor være artikel 352 TEUF.
- 1.3 EØSU støtter hensigten om at gøre det så enkelt som muligt for navnlig SMV'er at stifte selskaber. Kravene til minimumskapital for et SUP-selskab på 1 euro og forbuddet mod forpligtende opbyggelse af reserver er dog de facto ensbetydende med en "gratis"

¹ COM(2014) 212 final.

ansvarsbegrænsning. Det kan resultere i, at markedsdeltagerne kræver personlige garantier fra virksomhedsejerne med henblik på at sikre tredjeparter (forbrugere, leverandører, kreditorer), hvilket vil annullere fordelene ved begrænset ansvar.

- 1.4 Set i lyset af behovet for at skabe sunde virksomheder foreslår EØSU, at man kræver tilstrækkelig og for forretningsformålet passende kapital, der udgør en "pålidelighedstærskel" for SUP for også at tage hensyn til kreditorernes, forbrugernes, arbejdstagernes og offentlighedens interesser og undgå risici for handelen. Her kan man tage udgangspunkt i erfaringerne fra nogle medlemsstater, hvor man som modvægt til sænket indskudskapital har indført en "spareordning", hvor der opbygges reserver i de følgende år for at forhindre en permanent underforsyning med kapital. For at opnå "virksomhedstransparens" skal navnet på et SUP-selskab indeholde en henvisning til ansvarsbegrænsningen samt registreringslandet.
- 1.5 EØSU mener, at et SUP-selskab ikke skal kunne registreres i et land, hvor det ikke udøver økonomisk virksomhed (postkassefirmaer). Det er første gang, at man tillader separat vedtægtsmæssigt og faktisk hjemsted for en europæisk selskabsform. Det vil skabe præcedens, hvilket har givet anledning til bekymring i EØSU. Sammen med bestemmelsen om, at SUP-selskabet skal være underlagt den lovgivning, der gælder i registreringslandet, kan dette indebære en risiko for medarbejdernes ret til medbestemmelse og samtidig for omgåelse af de nationale skatteordninger.
- 1.6 Ved formelt at ændre det vedtægtsmæssige hjemsted og dermed ændre selskabsstatut kan det ikke udelukkes, at konsekvensen bliver en udhuling af retten til medbestemmelse i virksomhedsorganerne (tilsynsrådet eller bestyrelsen). EØSU går derfor udtrykkeligt ind for, at SUP-selskabet har samme vedtægtsmæssige og faktiske hjemsted, hvilket også gælder for andre overnationale retsformer (det europæiske selskab (SE) og det europæiske andelselskab (SCE)). EØSU opfordrer desuden til sikring af arbejdstagernes medbestemmelse, som fastlagt i lovgivningen i den medlemsstat, hvor et SUP-selskab udøver hovedparten af sin økonomiske virksomhed, samt til resolut bekæmpelse af illoyal konkurrence. EØSU mener derfor, at det også er nødvendigt at ensarte reglerne for SUP med henblik på medarbejdermedbestemmelsen.
- 1.7 Hvad selskabsstifteren angår, finder EØSU det vigtigt at sikre, at man hurtigt kan stifte selskaber inden for et passende tidsrum. Ren onlineregistrering af SUP-selskaber medfører dog en række problemer og risici, hvis selskabsstifterens identitet ikke kontrolleres. Manglende identitetskontrol vil sløre gennemsigtigheden fra forretningspartnernes side, undergrave retshandlens seriøsitet og svække forbrugernes interesser. Samtidig fremmer og øger man problemet med "postkasseselskaber" og proformaselvstændige. For alligevel at imødekomme ønsket om onlineregistrering bør medlemsstaterne frit kunne beslutte, om de vil indføre sådanne systemer fakultativt. I så fald skal processen dog omfatte en indledende identitetskontrol samt oplysning og rådgivning af stifteren fra de ansvarlige myndigheds og/eller en notars side.

- 1.8 EØSU glæder sig over hensigten om at gøre det lettere for navnlig SMV'er (inkl. opstarts- og mikrovirksomheder) at operere i det indre marked med en ny selskabsretlig form. For at sikre støtten til SMV'er inden for rammerne af direktivforslaget skal direktivets anvendelsesområde indsnævres til disse virksomheder. Dette instrument er ikke beregnet til at give internationale koncerner mulighed for at drive datterselskaber med hundred- eller tusindvis af arbejdstagere som SUP-selskaber. Derfor foreslår EØSU, at SUP-formen kun skal kunne bruges af virksomheder, som opfylder kriterierne i artikel 3, stk. 2², i direktiv 2013/34/EU (regnskabsdirektivet)³. Dette ville betyde, at et SUP-selskab, når det når en vis størrelse, skal omdannes til en anden juridisk selskabsform.
- 1.9 Sammenfattende må det fastholdes, at vedtagelsen af direktivforslaget vil så tvivl om nationale principper for selskabsret for aktieselskaber i adskillige medlemsstater. Hvad det valgte retsgrundlag angår, tvivler EØSU på, at forslaget er kompatibelt med nærhedsprincippet. Derfor opfordrer EØSU til, at SUP-selskabsformen kun skal kunne anvendes af virksomheder med grænseoverskridende aktiviteter, der på registreringstidspunktet har aktiviteter i mindst to medlemsstater, eller som på troværdig vis godtgør, at de inden for en vis periode (ca. to år) efter registreringen vil have aktiviteter i mindst to medlemsstater. Forslaget til forordning om statut for den europæiske almennyttige fond (FE)⁴ samt Europa-Parlamentets interimsbetænkning herom kan tjene som et forbillede.
- 1.10 Af de nævnte årsager anerkender EØSU Kommissionens selskabsretlige indsats for SMV'er, men mener, at der er behov for yderligere drøftelser om direktivets konkrete indhold. For at kunne nå frem til en positiv bedømmelse af forslaget er det efter EØSU's mening afgørende, at de forslag, der fremsættes i nærværende udtalelse, bliver gennemført. Frem for alt bør man indgå i et tæt samarbejde med de berørte parter – der desværre ikke blev inddraget på lige fod af Kommissionen fra begyndelsen – om at nå frem til en afbalanceret løsning.

2. Generelle bemærkninger til direktivforslaget

- 2.1 Allerede i 2008 havde Kommissionen med sit forslag om statuten for det europæiske private selskab (Societas Privata Europaea – SPE⁵) til hensigt at give SMV'erne et instrument til at lette deres grænseoverskridende aktiviteter, som skulle være enkelt, fleksibelt og ensartet i alle medlemsstaterne. Initiativet strandede dog i sidste ende i Rådet, hvorefter Kommissionen inden for rammerne af REFIT-programmet meddelte, at den ville trække SPE-forslaget tilbage⁶.

² Virksomheder, som på balancetidspunktet ikke overskrider de numeriske grænser for mindst to af følgende tre kriterier: balancesum: 4 000 000 EUR - nettoomsætning: 8 000 000 EUR – gennemsnitligt antal medarbejdere i løbet af regnskabsåret: 50.

³ [EUT L 182 af 29.6.2013, s. 19.](#)

⁴ COM(2012) 35 final.

⁵ COM(2008) 396 final.

⁶ Jf. bilag til COM(2013) 685 final.

- 2.2 Ved en generel offentlig høring om selskabsrettens fremtid (februar 2012) og en mere udførlig onlinehøring om enkeltmandsselskaber (juni 2013) gav Kommissionen interesserede parter mulighed for at tage stilling. I tilslutning hertil mødtes Kommissionens Generaldirektorat for det Indre Marked og Tjenesteydelser med en række af erhvervslivets repræsentanter i EU den 13. september 2013. Ifølge Kommissionen deltog bl.a. BusinessEurope, European Small Business Alliance, industri- og handelskamre samt Eurochambres. Man havde altså ikke indbudt nogen repræsentanter for arbejdstagerne, og der blev ikke afholdt tilsvarende drøftelser med fagforbund eller forbrugerorganisationer.
- 2.3 Derefter fremsatte Kommissionen den 9. april 2014 et forslag til et direktiv om enkeltmandsselskaber med begrænset ansvar (Societas Unius Personae – SUP), som udtrykkeligt betegnes som alternativ til SPE. Formålet er at gøre det lettere for SMV'er at stifte selskaber i udlandet.
- 2.4 Medlemsstaterne anmodes om at indføre en national selskabsretlig form i deres retssystemer, der skal følge de samme regler i samtlige medlemsstater og anvende en EU-dækkende forkortelse, nemlig SUP. Et eksplicit mål med forslaget er at mindske etablerings- og driftsomkostningerne. Der er planer om en forenklet onlineregistreringsprocedure samt om næsten at fjerne minimumskapitalkravet. Kreditorerne skal være beskyttet af den forpligtelse, der pålægges SUP-ledelsen til at kontrollere udlodningerne.
- 2.5 Medlemsstaterne skal ikke længere kunne kræve, at et SUP-selskab nødvendigvis skal have sit vedtægtsmæssige hjemsted og sit hovedkontor i samme medlemsstat. Det er første gang, at man tillader separate hjemsteder for en europæisk selskabsform. Samtidig er det meningen, at et SUP skal underlægges lovgivningen i den medlemsstat, hvor det er registreret. Arbejdstagernes ret til deltagelse nævnes ikke med ét ord i Kommissionens forslag.
- 2.6 Kommissionen fastholder, at nærværende forslag ikke indebærer en "ny overnational retsform for enkeltmandsselskaber", men i stedet bidrager til den "gradvise afskaffelse af hindringerne for den frie etableringsret". Derfor er forslaget baseret på artikel 50, stk. 2, litra f) i EUF-traktaten.

3. **Indledende bemærkninger**

- 3.1 Erfaringerne fra medlemsstaterne har vist, at det i nogle sektorer er mere attraktivt for den enkelte virksomhed at bruge et selvstændigt "jeg A/S" end at ansætte en person som arbejdstager. Dermed kan man hyppigt omgå nationale kollektive overenskomster. Med det foreslåede direktiv og dermed de forenkledede etableringsmuligheder for SUP, ansvarsbegrænsning uden kapitalindskud samt muligheden for separat vedtægtsmæssigt og faktisk hjemsted ville man yderligere begunstige proformaselvstændig virksomhed. Desuden rammer det typisk også folk, som er svagt stillede på arbejdsmarkedet og som har allermest brug for beskyttelse af arbejdsret og kollektive overenskomster.

- 3.2 EØSU mener, at det overvejende flertal af virksomheder og arbejdstagere i EU overholder de love, der gælder inden for deres retssystem. I lyset af udformningen af SUP mener EØSU dog, at man med det foreslåede system risikerer at fremme virksomhedssvindler, andre kriminelle aktiviteter (f.eks. hvidvaskning af penge) eller proformaselvstændig virksomhed. På den måde kan enkeltpersoner f.eks. vælge eller flytte et "virtuelt" officielt hjemsted alt efter forgodtbefindende eller skjule deres identitet bag en uigennemskuelig konstruktion, der fortaber sig i flere europæiske lande. Direktivforslaget strider altså imod de europæiske bestræbelser på at bekæmpe hvidvaskning af penge.
- 3.3 Det er tvivlsomt, om direktivforslaget vil virke befordrende for Kommissionens positive bestræbelser på at fremme grænseoverskridende SMV-aktiviteter. EØSU påpeger, at nogle medlemsstater inden for rammerne af forhandlingerne om SPE allerede har bakket op om substantiel minimumskapital, samme vedtægtsmæssige og faktiske hjemsted samt fælles medbestemmelsesstandarder. EØSU finder det u hensigtsmæssigt, at berettigede krav fra disse medlemsstaters side tilsidesættes i nærværende forslag.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Retsgrundlag og anvendelsesområde

- 4.1.1 Med det nye direktivforslag vil Kommissionen de facto indføre SPE-selskaber via enkeltmandsselskaber med begrænset ansvar. De detaljerede regler for den nye retsform SUP er i det store og hele identiske med de regler, der skulle gælde for SPE. SUP skal ikke kun have samme navn i hele Europa – alle dets væsentlige kendetegn (etablering, minimumskapital, vedtægtsmæssigt hjemsted, vedtægter) skal være påkrævede i henhold til overnational lovgivning. Materielt set skal SUP betegnes som overnational retsform, hvorfor EUF-traktatens artikel 352 ville være den rette hjemmel.
- 4.1.2 Selv om der i henhold til SUP-forslaget i sidste ende skal være 28 forskellige SUP'er, er det ikke ensbetydende med, at der er tale om en national retsform. SE har også 28 forskellige former, og deres overnationale karakter står ikke til diskussion. Der må derfor sættes spørgsmålstegn ved korrektheden af det retsgrundlag (EUF-traktatens artikel 50), som Kommissionen har anvendt.
- 4.1.3 Kommissionens forslag er heller ikke i overensstemmelse med nærhedsprincippet i EU-traktaten, fordi det i modsætning til SE og SCE ikke medfører grænseoverskridende krav og dermed ikke kun er beregnet til grænseoverskridende, men også til rent nationale anliggender. Det betyder, at selv om man kun agter at drive virksomhed i hjemlandet, skal man alligevel kunne etablere et SUP-selskab ex nihilo. Med direktivforslaget bliver det også muligt at omdanne den nationale retsform til et SUP-selskab uden et grænseoverskridende element. EU-retten skaber dermed en ny national selskabsform, som står i direkte konkurrence med de nationale retsformer. Uafhængigt af den manglende overensstemmelse med nærhedsprincippet fremgår kravet om lokaliteter i flere medlemsstater allerede af

EUF-traktatens artikel 50, stk. 2, litra f). Derfor opfordrer EØSU til, at SUP-selskabsformen kun skal kunne anvendes af virksomheder med grænseoverskridende aktiviteter, der på registreringstidspunktet har aktiviteter i mindst to medlemsstater, eller som på troværdig vis godtgør, at de inden for en vis periode (ca. to år) efter registreringen vil have aktiviteter i mindst to medlemsstater. Forslaget til forordning om statut for den europæiske almennyttige fond (FE)⁷ samt Europa-Parlamentets interimbetænkning herom kan tjene som forbillede.

4.1.4 Ifølge Kommissionen gør direktivforslaget det lettere for SMV'er at drive grænseoverskridende virksomhed og stifte datterselskaber i andre medlemsstater. Kommissionen forsømmer imidlertid at sørge for tilsvarende sikring af den planlagte SMV-støtte ved at indsnævre anvendelsesområdet. For at sikre støtten til SMV'er inden for rammerne af direktivforslaget, skal direktivets anvendelsesområde derfor indsnævres til SMV'er. Regnskabsdirektivet (2013/34/EU), som gælder for alle virksomheder i hele EU, indeholder en passende definition⁸. Kun virksomheder, som opfylder størrelseskriterierne i artikel 3, stk. 2⁹, i direktiv 2013/34/EU¹⁰ kan benævnes som SUP-selskaber. Dette ville betyde, at et SUP-selskab, når det når en vis størrelse, skal omdannes til en anden juridisk selskabsform. Reglen om offentliggørelse gør det meget let at efterprøve og kontrollere, om kriterierne overholdes.

4.2 Onlinestiftelse og minimumskapital

4.2.1 Kommissionens planer om at indføre en obligatorisk elektronisk registreringsprocedure kan medvirke til at sløre gennemsigtigheden omkring SUP, hvis det ikke er påkrævet at kontrollere selskabsstifterens identitet. Men det er også uhyre vigtigt for stifterne at få adgang til rådgivning om de rettigheder og pligter, der følger med, når man stifter et selskab. Hvis det udelukkende foregår elektronisk, er det vanskeligt at efterprøve personernes identitet. Onlinestiftelse uden identitetskontrol vil også medvirke til at undergrave Kommissionens bestræbelser på at bekæmpe hvidvaskning af penge.

4.2.2 Af hensyn til SMV'erne mener EØSU, at det er vigtigt at fastsætte et "passende tidsrum" for stiftelsen af et SUP-selskab. Medlemsstaterne skal frit kunne beslutte, om de vil tillade onlineregistrering af SUP-selskaber. I så fald skal den elektroniske registreringsprocedure dog omfatte en indledende kontrol. Dermed kan de ansvarlige myndigheder og/eller notarer navnlig efterprøve stifterens identitet og formidle information om væsentlige retlige konsekvenser.

7 Jf. fodnote 4.

8 Jf. fodnote 3.

9 Virksomheder, som på balancetidspunktet ikke overskrider de numeriske grænser for mindst to af følgende tre kriterier: balancesum: 4 000 000 EUR - nettoomsætning: 8 000 000 EUR - gennemsnitligt antal medarbejdere i løbet af regnskabsåret: 50.

10 Jf. fodnote 3.

4.2.3 Ved at afskaffe minimumskapitalkravet og samtidig begrænse selskabsdeltagerens ansvar signalerer man til stifteren, at det er offentligheden, der bærer den økonomiske risiko. Det er et forkert signal, som i allerhøjeste grad strider mod det frie markedsprincip. Minimumskapitalkravet har dog også stor betydning som "pålidelighedstærskel", fordi det er et signal til selskabsstifterne om, at man skal yde et substantielt risikobidrag for at opnå ansvarsbegrænsning, og at projekternes muligheder og risici skal afvejes nøje. En tilstrækkelig minimumskapital, der er i tråd med selskabets forretningsformål, er derfor et vigtigt element i enhver virksomhed. Obligatoriske reserver ville desuden være en egnet foranstaltning for at styrke kapitalgrundlaget med henblik på at undgå insolvens.

4.2.4 EØSU mener ikke, at en solvenserklæring, som underskrives af den administrerende direktør, kan erstatte en væsentlig minimumskapital med tilsvarende krav om at bevare kapital, navnlig fordi en solvenserklæring under alle omstændigheder er omgærdet af usikkerhed, og kreditorerne risikerer, at prognoserne er ukorrekte. Solvenserklæringer bør underskrives af en uafhængig ekstern revisor.

4.3 Vedtægtsmæssigt hjemsted

4.3.1 Hvis et SUP-selskab har separate vedtægtsmæssige og faktiske hjemsteder, kan det meget let unddrage sig det retssystem, der gælder i det land, hvor det faktisk udøver sin virksomhed. Der findes adskillige eksempler på, at dette sker på bekostning af kreditor- og forbrugerbeskyttelsen samt arbejdstagernes medbestemmelse, som dermed let kan omgås. Hvis man helt frit kan vælge det vedtægtsmæssige hjemsted uden at udøve virksomhed på stedet, øges risikoen for misbrug, bl.a. fordi det under alle omstændigheder bliver lettere at undgå myndighedernes indblanding. Medbestemmelsesretten i en medlemsstat, hvor SUP-selskabet udøver hovedparten af sin økonomisk virksomhed, må ikke omgås gennem at vælge en anden medlemsstat som vedtægtsmæssigt hjemsted. Desuden findes der stadig intet fælleseuropæisk erhvervsregister. Derfor er det tvingende nødvendigt at forbedre situationen, inden man overvejer yderligere liberaliseringer.

4.3.2 Hvis et selskab har vedtægtsmæssigt hjemsted et andet sted end hovedkontoret, bliver det vanskeligere at håndhæve krav, fordi det kan blive nødvendigt at forkynde en stævning på det vedtægtsmæssige hjemsted, eller fordi man skal håndhæve et retskraftigt krav i det land, hvor selskabet er registreret. De hidtidige erfaringer har vist, at international forkyndelse trods europæisk lovgivning (forkyndelsesforordningen, tvangsfuldbyrdsforordningen) er vanskelig, så både retsforfølgelsen og fuldbyrdelsen tager meget længere tid og er langt vanskeligere. Direktivet bør derfor utvetydigt stille krav om samme vedtægtsmæssige og faktiske hjemsted, hvilket EU-lovgiveren også foreskriver ved det europæiske selskab (SE) og det europæiske andelsselskab (SCE).

4.4 Medbestemmelse og corporate governance

- 4.4.1 En retsform, der bærer det samme navn og har de samme centrale karakteristika i hele EU, skal – under hensyntagen til virksomhedens størrelse – også overholde de samme minimumsstandarder i hele Unionen med hensyn til etableringen af en tilsynsmyndighed og medarbejdermedbestemmelse. Derfor bør der indføres fælles regler med hensyn til nødvendigheden af at etablere en tilsynsmyndighed (tilsynsråd eller menige bestyrelsesmedlemmer) samt medarbejdermedbestemmelse (i tilfælde af omdannelse analogt med SE-lovgivningen) i SUP. Ellers fremmer direktivforslaget "forumshopping" og dermed konkurrence, som kan medføre opløsning og opløsning af nationale selskabsretlige standarder samt omgåelse af medarbejdermedbestemmelsen. Medarbejdermedbestemmelsen i tilsynsrådet er en væsentlig del af den europæiske sociale model. Den indgår i handlingsplanen for corporate governance i EU og skal beskyttes mod undgåelseskonstruktioner. For at opnå "virksomhedstransparens" skal navnet på et SUP-selskab indeholde en henvisning til ansvarsbegrænsningen samt registreringslandet.

Bruxelles, den 10. september 2014

Henri Malosse
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
